

7 april 2026

IBS NOVA: gewoon goed onderwijs op maat

Gewijzigd na reactie MR

Eerst durven dromen en scherp kiezen, om daarna samen te bouwen aan onderwijs dat klopt – in visie én in praktijk.

Inleiding

IBS NOVA staat aan het begin van een belangrijke onderwijskundige en organisatorische ontwikkeling. Deze ontwikkeling gaat verder dan roosters en lessentabellen: zij raakt de kern van wat wij leerlingen willen meegeven en hoe wij dat samen vormgeven.

De afgelopen maanden is tijdens diverse teammomenten, met MR, CvB/RvT, ouders en externe partners zoals het ministerie van OCW, gewerkt aan een toekomstgerichte onderwijsvisie. Op basis van deze gesprekken is dit definitieve document opgesteld en met de MR besproken. Op verzoek van de MR zijn wat zaken anders omschreven of bijgesteld.

Onze uitgangspunten vormen de basis van alles wat we doen. We willen dat iedere leerling:

- goed kan functioneren in het vervolgonderwijs;
- zich staande kan houden in een steeds veranderende maatschappij;
- beschikt over de houding, kennis en vaardigheden die daarvoor nodig zijn.

In onze schoolgids staat dat we uitgaan van verschillen tussen mensen en deze actief benutten. Ons onderwijs is te typeren als ontmoetingsonderwijs: leerlingen leren met, van en over elkaar, in een veilige omgeving waar respect en eigenheid centraal staan. Door deze uitgangspunten expliciet te verankeren in onze visie en het curriculum, bouwen we aan toekomstbestendig onderwijs waarin leerlingen steeds meer regie krijgen over hun leren en waarin IBS NOVA een plek blijft waar je mag zijn wie je bent en je talent mag ontwikkelen.

We werken met een groeimodel van docentgestuurd naar meer leerlinggestuurd leren. We nemen de tijd om deze ontwikkeling zorgvuldig vorm te geven. De mate en het tempo waarin dit gebeurt, bepalen we in 2026/2027.

Waarom verandering nodig is

De motivatie om te leren is niet voor iedere leerling vanzelfsprekend. Sinds het afschaffen van de keuzewerktijd volgt iedere leerling een vast aantal lessen per vak, ongeacht individuele behoefte of talent. Niet iedere leerling leert echter op dezelfde manier of in hetzelfde tempo. De HOB-uren (huiswerk onder begeleiding) zijn technisch ingevoerd maar inhoudelijk niet

vormgegeven en komen daardoor nu niet tot hun recht. Maatwerk echter is niet alleen wenselijk, maar noodzakelijk. Inclusief onderwijs vormt hierbij een belangrijk uitgangspunt en geeft mede richting aan het bestaansrecht van IBS NOVA.

Onder een aantal van onze docenten leeft de wens om het onderwijs anders in te richten, met meer ruimte voor differentiatie en kwaliteit in kleinere groepen. Daarnaast wil men ook een heldere structuur behouden. De huidige structuur, waarin roosters vaak leidend zijn, kan soms te belemmerend zijn voor de flexibiliteit en het doelgericht inspelen op onderwijsbehoeften. Dit vraagt om een herijking van onze onderwijsorganisatie en het curriculum (zoals ook de nieuwe SLO-kerndoelen straks om een herijking vragen). De kleinschaligheid, overzichtelijkheid, flexibiliteit en inclusieve cultuur van IBS NOVA vormen hierbij een duidelijke kracht.

In de onderbouw verwerken we de nieuwe SLO-kerndoelen in het curriculum. Niet meer relevante doelen worden waar mogelijk geschrapt. Dit proces ronden we in 2027 af. Afstemming met het Dockinga College over vakwerkplannen en inhoudelijke leerlijnen is hierbij noodzakelijk.

Wat zijn de gezamenlijke uitgangspunten?

- Het voortgezet onderwijs is van groot belang voor de leefbaarheid van het eiland.
- De gemeenschap van het eiland wordt actief betrokken bij het onderwijs.

Voor het bestaansrecht van het voortgezet onderwijs op Schiermonnikoog is nodig:

- kwalitatief goed onderwijs;
- aantrekkelijk en uitdagend onderwijs;
- voldoen aan alle wettelijke eisen;
- samenwerking met het primair onderwijs;
- samenwerking met het Dockinga College;
- een gedragen onderwijsconcept door alle betrokken partners (LOC De Viermaster, gemeente, Fierder Onderwijs, ouders);
- financiële haalbaarheid;
- contextrijk en inclusief onderwijs.

Ambities

Onze ambities zijn:

- Trots van het eiland: kleinschalig, veilig en persoonlijk.
- Leerlingen groeien op in een rijke leeromgeving met echte opdrachtgevers uit de gemeenschap.
- Doorlopende leerlijnen binnen LOC De Viermaster zorgen voor continuïteit.
- Optimale aansluiting met het Dockinga College. Zie de binnenkort te verschijnen notitie “Versterking integratie Inspecteur Boelensschool binnen DC” (vanuit het CvB).
- Vmbo-TL met een praktijkgerichte ruggengraat (D&P). De wijze waarop en hoe we D&P gaan invullen volgt later.
- Persoonlijke-leerroutes en differentiatie dienen voorop te staan.
- Formatief handelen en krachtige pedagogische en didactische coaching.
- Vormgeving van inclusiever onderwijs als voorbeeldpraktijk.
- Kleinschaligheid benutten als kracht, niet als beperking.

Didactisch kompas

- Formatief handelen: leerdoelen zichtbaar, gerichte feedback en focus op groei.
- Coachend mentoraat: structurele aandacht voor leren, welzijn en didactische voortgang.
- Projectgericht leren met partners op het eiland versterkt betekenisvol leren.
- Differentiatie via basis- en plusroutes per ontwikkellijn.
- De onderwijsbehoefte van de leerling staat centraal.

Wat verstaan we onder goed onderwijs?

Onze visie op goed onderwijs begint bij de vraag wat we belangrijk vinden voor de ontwikkeling van onze leerlingen. Het gesprek hierover gaat niet primair over uren of roosters, maar over kwaliteit, bedoeling en betekenis.

In lijn met Gert Biesta (expliciet in de nieuwe kerndoelen genoemd) onderscheiden we drie samenhangende dimensies:

- **Kwalificatie:** kennis en vaardigheden verwerven;
- **Socialisatie:** deel uitmaken van een gemeenschap;
- **Subjectificatie:** uitgroeien tot een zelfstandig en verantwoordelijk mens.

Goed onderwijs bereidt leerlingen niet alleen voor op een diploma of vervolgopleiding, maar ook op een toekomst waarin zelfstandigheid, verantwoordelijkheid en veerkracht centraal staan. Tegelijkertijd moet het onderwijs voldoen aan de eisen van ministerie, inspectie en bestuur. De basis moet op orde zijn; van daaruit bouwen we verder.

We streven naar een evenwichtige vertaling van deze dimensies in de lessentabel en onderwijsorganisatie, met als doel in 2026/2027 te voldoen aan de kwaliteitsverwachtingen van de onderwijsinspectie.

Toekomstbestendig en samenhangend onderwijs

Toekomstgericht onderwijs vraagt om wendbaarheid en samenhang. Maatschappelijke thema's zoals duurzaamheid, technologie, democratie en persoonlijke ontwikkeling krijgen een duidelijke plek binnen het curriculum, in lijn met de burgerschapsopdracht.

We ontwikkelen een samenhangend curriculum burgerschap dat voldoet aan de eisen van de inspectie en aansluit bij onze schoolvisie. Met ingang van 2026/2027 beschikken we over een dekkend en herkenbaar aanbod. Daarnaast creëren we ruimte voor uitdagende en betekenisvolle opdrachten die nieuwsgierigheid stimuleren en het leren verdiepen.

Vakoverstijgend en betekenisvol leren

Naast reguliere vaklessen krijgen leerlingen ruimte voor vakoverstijgend werken, burgerschap, digitale geletterdheid, verdieping, verrijking en praktische vaardigheden. De basisvakken blijven bestaan, maar waar mogelijk creëren we ruimte voor samenhang en leergebiedoverstijgend werken. We nemen wel de tijd om dit verder te onderzoeken en te ontwikkelen.

We verkennen projectweken, leergebieden en gezamenlijke excursies waarin vakdoelen leerstofvervangend worden aangeboden. In 2027 plannen we minimaal één schoolbrede projectweek. Docenten werken hierbij in duo's en teams, kleinschalig en roosterteknisch haalbaar.

Motivatie, autonomie en structuur

Motivatie ontstaat wanneer leerlingen zich competent voelen, autonomie ervaren en verbondenheid ervaren. Tegelijkertijd vraagt goed onderwijs om duidelijke structuur en kennisrijk aanbod. De kracht zit in de balans tussen kaders en keuzevrijheid.

We onderzoeken hoe we leerlingen meer keuzeruimte kunnen bieden binnen heldere structuren. HOB-uren en coaching worden beleidsrijker ingevuld. Met de invoering van Goaley versterken we inzicht in leerdoelen en eigenaarschap. Vanaf 1 augustus gebruiken we Goaley bij 50% van de lessen.

Samen leren en professionele cultuur

Onderwijsontwikkeling vraagt om een professionele leercultuur waarin docenten gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen. Samenwerking met het primair onderwijs en het Dockinga College versterkt de doorgaande lijn.

We werken toe naar een kernteam VO dat het onderwijsconcept draagt, met ondersteunende sturing vanuit de schoolleiding. We zijn een lerende organisatie: niet alles lukt in één keer, maar we leren van feedback en ervaringen.

Een kernteam is een kleine, vaste groep docenten met een voortrekkersrol die samenwerkt aan de onderwijsontwikkeling en -realisatie. Zij vertalen de visie van de school naar concrete verbeteracties, geven richting aan veranderingen in de lessen en verzorgen met elkaar het goede onderwijs op school. Dit alles onder aansturing van een teamleider.

Ruimte in het rooster: keuzemodules

Door ruimte in de lessentabel te creëren ontstaan mogelijkheden voor ondersteuning, verdieping en verrijking. Keuzemodules richten zich op actuele thema's zoals burgerschap, duurzaamheid, technologie en maatschappij. Formatieve beoordeling staat hierbij centraal.

We onderzoeken hoe het rooster flexibeler kan worden ingezet om deze modules mogelijk te maken.

Flexibiliteit en maatwerk

Een flexibeler rooster maakt maatwerk mogelijk: extra ondersteuning waar nodig, verdieping waar het kan. Ook verkennen we versnelling en vervroegde afronding van vakken. Digitale mogelijkheden binnen de Onderwijsregio Friesland worden hierbij benut.

Kaders: haalbaar en pedagogisch sterk

Alle vernieuwingen moeten haalbaar, duidelijk en financieel verantwoord zijn. **We zorgen voor een sterke pedagogische basis en voldoende experimenteerruimte in een veilige leeromgeving.**

Minder versnippering, meer focus

We onderzoeken periodisering van vakken en mogelijke combinaties, met als doel meer rust, overzicht en verdieping voor leerlingen.

Coaching, determinatie en toetsing

Coaching krijgt een centrale rol in leren, welzijn en ontwikkeling. Toetsing wordt herijkt met aandacht voor zowel kennis als vaardigheden. We ontwikkelen een toetsplan, PTO in de onderbouw en werken toe naar kwalitatief sterke formatieve en summatieve toetsen.

Onderwijsaanbod

Per augustus 2026 breiden we het aanbod uit met vmbo-T D&P. Vmbo-basis en -kader diplomering wordt niet langer aangeboden; er wordt maatwerk geboden richting vmbo-tl. Havo/vwo-onderbouw blijft op het eiland, met doorstroom naar het Dockinga College vanaf leerjaar 4.

Ontwikkeling in de tijd

Jan–jul 2026 – Richting bepalen: rust en duidelijkheid

2026–2027 – Pilots en ervaring: leren zonder druk

2027–2028 – Gerichte invoering: structuur en afspraken

2028–2029 – Borging: verdieping en stabiliteit

Tot slot

Dit document schetst de richting en vormt een gezamenlijk kader voor de verdere ontwikkeling van IBS NOVA. Het is geen eindpunt, maar een uitnodiging om samen te blijven bouwen aan betekenisvol, motiverend en toekomstbestendig onderwijs.

Jos te Marvelde

Directeur a.i.